

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 3 września 2014 roku wydanym w sprawie z powództwa (...) spółki z o.o. z siedzibą w S. przeciwko B. P., o zapłatę, sygn. akt I C 347/14, Sąd Rejonowy w Łowiczu oddalił powództwo.

Powyższe orzeczenie oparte zostało na ustaleniach i wnioskach, których najistotniejsze elementy przedstawiają się następująco:

W dniu 08 sierpnia 2012 roku pozwana B. P. zawarła z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. (działającą obecnie pod nazwą (...) spółka z o.o. z siedzibą w S.), Aneks nr (...) do umowy pożyczki (...) zawartej dnia 11 czerwca 2012 roku, w którym zmieniono postanowienia umowy na następujące: kwota pożyczki 1.000 złotych, która miała być spłacona w ciągu 30 dni do 07 września 2012 roku w jednej racie w wysokości 1295 złotych obejmującej nadto odsetki w kwocie 16,44 złotych, opłatę przygotowawczą w kwocie 50 złotych i koszt ustanowienia zabezpieczenia, którego powstanie związane było z udzieleniem pożyczki w kwocie 228,56 złotych. W dacie zawarcia umowy pożyczki jak i aneksu pozwana miała zadłużenia z innych tytułów i była zarejestrowana w bazie dłużników niewypłacalnych. Sąd podniósł, że pozwana przyznała fakt zawarcia aneksu do umowy pożyczki gotówkowej, potwierdziła istnienie niespłaconego zobowiązania, ale nie przyznała jego wysokości określonej w pozwie. Na rozprawie dnia 3 września 2014 roku oświadczyła, że uznaje powództwo, jednakże Sąd uznał, że nie jest ono wiążące. Sąd wskazał, że pozwana nie była bowiem w stanie określić, czy i jaką część należności z umowy pożyczki spłaciła, a jaka pozostała do spłaty. Oświadczenie pozwanej o uznaniu powództwa złożone na wstępie rozprawy pozostawało w jawnej sprzeczności z argumentacją zawartą w zeznaniach pozwanej, która zgłaszała wątpliwości co do ustanowienia zabezpieczenia pożyczki i związanych z tym kosztów. W ocenie Sądu Rejonowego oświadczenie pozwanej o uznaniu powództwa, interpretowane zgodnie z regułami wykładni oświadczeń woli z art. 65 §1 k.c. ze względu na okoliczności, w których zostało złożone – w sytuacji rażącej rozbieżności pomiędzy wiedzą pozwanej o przedmiocie roszczeń a wolą zadośćuczynienia żądaniom pozwu jest sprzeczne z prawem oraz zasadami współżycia społecznego (art. 213 § 2 k.p.c.). W dalszej kolejności Sąd Rejonowy zważył, że powód nie udowodnił, aby zostało ustanowione jakiegokolwiek zabezpieczenie umowy i aby poniósł związane z nim koszty uzasadniające żądanie zapłaty kwoty 228,56 złotych, wliczonej do całkowitych kosztów pożyczki. Zdaniem Sądu powód pomimo ciążącemu na nim obowiązku dowodzenia wynikającego z art. 6 k.c. i 232 k.p.c. nie wykazał, jakie były pierwotne warunki aneksowanej umowy pożyczki, czy jakaś część pożyczki została spłacona i w jakim terminie. Powód nie wykazał również sposobu naliczenia skapitalizowanych odsetek. Zdaniem Sądu wątpliwość budziła także wysokość kwoty żądanej z tytułu monitów i upomnień. Żądanie zapłaty kwoty 145 złotych za dwa wysłane przesyłką pocztową wezwania przy średnich cenach rynkowych tego rodzaju usługi na poziomie kilku złotych jest nieuprawnionym nadużyciem i stanowi źródło dodatkowego ukrytego i nieuzasadnionego zysku powoda ponad wymieniony w §1 aneksu do umowy pożyczki jej całkowity koszt.

Sąd podkreślił, że wprowadzone do umowy pożyczki bliżej nieokreślone koszty zabezpieczenia oraz rażąco wysokie koszty monitów w wysokości stałej, z góry ustalonej i nieadekwatnej do rzeczywiście poniesionych przez pożyczkodawcę obciążeń jest niedopuszczalną praktyką, wykraczającą poza zasadę swobody zawierania umów i zmierzają do narzucenia ukrytego, lichwiarskiego oprocentowania pożyczki sprzecznie z postanowieniami art. 359 § 2¹ i § 2³ k.c. Sąd wyliczył, że rzeczywisty całkowity koszt pożyczki kwoty 1.000 złotych udzielonej na trzy miesiące z kosztami monitów i upomnień wyniósł aż 340 złotych (295 zł +145 zł). Odnośnie pozostałych roszczeń – w tym należności głównej i odsetek - Sąd I instancji uznał zgromadzony w sprawie materiał dowodowy za niewystarczający do uwzględnienia powództwa w tej części wobec wybiórczego przedstawienia przez powoda dowodów, w szczególności wobec braku zasadniczej umowy pożyczki precyzującej wszystkie warunki transakcji, co uniemożliwia rozstrzygnięcie o roszczeniach wynikających z postanowień umowy pożyczki, które pozostają w mocy po pominięciu postanowień sprzecznych z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

Apelację od powyższego orzeczenia złożył powód zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I. naruszenie prawa procesowego mającego istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

1. art. 213 § 2 k.p.c. poprzez odrzucenie uznania powództwa i uznania go za sprzeczne z przepisami prawa oraz zasadami współżycia społecznego;
2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, co doprowadziło do błędnego przyjęcia, że materiał dowodowy jest niewystarczający oraz poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie i dokonania mylnej oceny stanu faktycznego;

II. naruszenie prawa materialnego, a to:

1. art. 6 k.c. poprzez błędną wykładnię;
2. art. 359 § 2¹ k.c. poprzez błędne przyjęcie, że odsetki przekraczają wysokość odsetek maksymalnych;
3. art. 720 § 1 k.c. poprzez błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie prowadzące w konsekwencji, do przyjęcia, że dłużnik w sposób prawidłowy wykonał świadczenie.

Powołując się na takie zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku oraz uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje. Ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie jest zasadna.

Na wstępie zaznaczyć należy, że wobec rozpoznania sprawy w postępowaniu uproszczonym Sąd Okręgowy na podstawie art. 505¹³ § 2 k.p.c. ograniczył uzasadnienie jedynie do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku zapadłego w postępowaniu odwoławczym z przytoczeniem przepisów prawa. Sąd Okręgowy miał także na uwadze, że w postępowaniu uproszczonym zgodnie z art. 505⁹ § 1¹ k.p.c. apelację można oprzeć tylko na zarzutach naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, bądź naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własny ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny oraz dokonaną ocenę prawną.

Odnosząc się do zarzutów apelacji podnieść należy, że wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Rejonowy nie naruszył art. 213 § 2 k.p.c. W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd słusznie przyjął, że oświadczenie pozwanej o uznaniu powództwa nie jest wiążące.

Jak trafnie podniósł Sąd meriti uznanie jest procesową czynnością dyspozytywną pozwanego, w czasie której nie tylko uznaje on samo żądanie powoda, ale i to, że uzasadniają go przytoczone przez powoda okoliczności faktyczne i godzi się na wydanie wyroku uwzględniającego to żądanie. Jest to stanowcze, bezwarunkowe oświadczenie woli i wiedzy pozwanego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że uznanie powództwa co do zasady i do jakiejś kwoty jest przejawem wiedzy pozwanego o tym, że określone roszczenie istnieje i przysługuje określonemu wierzycielowi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 1997 r. II CKN 46/97, OSNC 1997/10/143).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt badanej sprawy stwierdzić trzeba, że brak jest podstaw do przyjęcia, że pozwana złożyła świadome i bezwarunkowe oświadczenie uznające powództwo. Wprawdzie na rozprawie dnia 3 września 2014 roku oświadczyła, że uznaje powództwo ale jednocześnie stwierdziła, że nie jest w stanie określić czy i jaką część pożyczki spłaciła, a także zgłosiła wątpliwości co do ustanowienia zabezpieczenia pożyczki i związanych z tym kosztów.

Oznacza to, że w istocie pozwana nie przyznała okoliczności faktycznych przytoczonych w pozwie. Nie potwierdziła, że powodowi przysługuje roszczenie w wysokości określonej w pozwie. W okolicznościach niniejszej sprawy prawidłowo Sąd Rejonowy stwierdził, że uznanie takie nie jest wiążące.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd Rejonowy nie naruszył również zasad określonych w art. 233 § 1 k.p.c., gdyż wszechstronnie zbadał zebrany w sprawie materiał dowodowy, a nadto w sposób szczegółowy i przekonujący wyjaśnił motywy przyjętego stanowiska. Skarżący nie sformułował argumentów, które mogłyby podważyć trafność analizy przeprowadzonej przez Sąd Rejonowy, w istocie forsując jedynie stanowisko polemiczne względem zapatrywań zreferowanych w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. Przede wszystkim Sąd I instancji słusznie uznał, że powód nie sprostał ciężarowi dowodzenia i nie udowodnił swojego roszczenia.

Zgodnie z ogólną regułą dowodzenia wynikającą z art. 6 k.c. to na powodzie ciążył obowiązek wykazania faktów z których wywodził skutki prawne. Powód winien wykazać, że przysługuje mu roszczenie określone w pozwie zarówno co do zasady jak i co do wysokości. Temu ciężarowi natomiast nie podołał. Rację ma Sąd I instancji twierdząc, że dokumenty załączone do pozwu nie pozwalały na uznanie roszczenia za zasadne w żadnej części. Powód bowiem nie wykazał jakie były pierwotne warunki umowy pożyczki zmienionej następnie aneksem z dnia 8 sierpnia 2012 roku, nie wskazał czy i jaka część pożyczki została spłacona, w jakich terminach nastąpiła spłata, a także nie przedstawił sposobu naliczenia skapitalizowanych odsetek. Ponadto, zdaniem Sądu Okręgowego, powód nie udowodnił również, że przeniósł na własność pozwanej określoną w umowie pożyczki sumę pieniędzy. Zauważyć bowiem należy, że załączony do akt dowód przelewu kwoty 1000 zł dotyczy umowy pożyczki o numerze (...) zawartej dnia 13 stycznia 2012 roku (k 26 akt). Natomiast podstawą roszczenia dochodzonego pozwem ma być Aneks nr (...) z dnia 8 sierpnia 2012 roku do umowy pożyczki o numerze (...) z dnia 11 czerwca 2012 roku (k 17 akt). Różnice w zakresie numerów i dat zawarcia umów wskazują, że załączony do akt dowód przelewu nie dotyczy przedmiotowej umowy.

Chybiony jest także zarzut naruszenia prawa materialnego, a to art. 720 § 1 k.c. oraz art. 359 § 2¹ k.c. Wbrew twierdzeniom apelacji Sąd Rejonowy dokonał trafnej wykładni powołanych przepisów prawa i prawidłowo je zastosował. Sąd odwoławczy w pełni podziela stanowisko zaprezentowane w motywach rozstrzygnięcia odnośnie niedopuszczalności wprowadzania do umów pożyczki postanowień nakładających na pożyczkobiorcę rażąco wysokich kosztów monitów i upomnień. Nie można pominąć, że przedmiotowa umowa pożyczki została zawarta w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2011.126.715). Zgodnie zaś z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). W tym miejscu wypada przywołać orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który w podobnych stanach faktycznych uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowień umów nakładających na konsumenta rażąco wysokie opłaty m.in. za wysyłanie wezwań, upomnień i czynności windykacyjne (por. wyrok SO w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 6 sierpnia 2009 roku, sygn. akt XVII Amc 624/09 oraz z dnia 9 października 2010 roku, sygn.. akt XVII Amc 101/05. Oceniane w niniejszym postępowaniu koszty pism i upomnień określone w pozwie na kwotę 145 zł niewątpliwie mieszczą się w hipotezach niedozwolonych postanowień umownych.

Mając powyższe na uwadze, wobec bezzasadności apelacji oraz nieujawnienia okoliczności, które winny być uwzględnione w toku postępowania drugoinstancyjnego z urzędu, Sąd Okręgowy oddalił apelację w oparciu o art. 385 k.p.c.